

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 4 - April 2018
Jaargang 139
maandblad

BLAUWE AFFICHES

In de Blauwe Zaal van Liberaal Archief/Liberas loopt tot en met 24 augustus 2018 de unieke tentoonstelling 'Stem Sixties! De liberale strijd om de kiezer (1958-1973)'. Deze expo brengt het verhaal van de vijf wetgevende verkiezingen die plaatsvonden in de

'lange jaren zestig', een periode die start met de werltdtentoonstelling en eindigt met de oliecrisis. Eén van de pareltjes is een affiche uit 1965 toen Omer Vanaudenhove partijvoorzitter was (collectie Liberaal Archief/Liberas).

Lees meer blz. 6.

Inhaaloperatie van MR

De Franstalige liberale partij MR heeft de voorbije jaren een gigantische inhaaloperatie gemaakt als het op politieke benoemingen aankomt. Verwonderlijk is dat niet. De Franstalige liberalen zitten al sinds 1999 onafgebroken in de federale regering en sinds 2014 hebben ze zelfs geen concurrentie van een andere politieke partij. Dat is de conclusie van een analyse die professor Herman Matthijs voor Volksbelang maakt. Kingmaker bij de MR is Didier Reynders, huidig minister van Buitenlandse Zaken in de federale regering. Matthijs licht ook de Vlaamse partijen door. - Lees meer blz. 4.

Inhoud

Van de redactie **Van alle tijden?** / 2 | 50 jaar na mei'68: deel 2 **Annemie Neyts en de 'Boze jongemannen'** / 3 | Buitenland **Absoluut gezag in Hongarije** / 8 | Boeken **Vijftig romans** / 10 | Boek van de maand **In naam van God** / 11 | Opinie **Patrick Dewael over de islampartij** / 12 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Van alle tijden?

Dave Sinardet, politiek wetenschapper aan de VUB, zei het in De Morgen van 19 maart zo: “De pers is niet kritisch genoeg voor de N-VA. Denk aan die handgranaten die onlangs in Antwerpen zijn ontploft. Als dat in Brussel zou gebeuren, stond het een week lang op alle Vlaamse voorpagina’s. Lukas Vander Taelen zou elke dag op televisie komen om het Brussels beleid aan te klagen en minister van Binnenlandse zaken Jan Jambon zou zeggen dat het onaanvaardbaar is, en dat Brussel moet worden opgekuist. Als het in Antwerpen gebeurt, hoor je er bijna niets over.”

Sinardet heeft een punt. Er leeft al een hele tijd ongenoegen bij politici over de (overdreven) aandacht voor de partij van Bart De Wever. Tijdens een debat naar aanleiding van de opening van de tentoonstelling van het Liberaal Archief/Liberas, over de verkiezingen in de jaren zestig en zeventig, stak “editorialist op rust” van Het Laatste Nieuws, Luc Van der Kelen, het niet onder stoelen of banken dat ook zijn krant surft op het N-VA-succes. De vraag naar de “sympathie” van de Persgroep, de huidige uitgever van Het Laatste Nieuws, voor N-VA kwam van Herman De Croo, geen onbeduidende speler aan de zijlijn. Hij is lid van de ‘Stichting’ Het Laatste Nieuws, een vergadering van Vlaamse liberalen die als een “geweten” over het liberale erfgoed van de familie Hoste (vroegere uitgever van Het Laatste Nieuws) moet waken. Hem kennende zal De Croo zijn vraag ook wel in de vergadering van deze stichting op tafel hebben gegooid. Of het geholpen heeft, weten we niet...

De bekommernis, of frustratie, van De Croo is echter niet nieuw. Het vermoeden van zogenaamde sympathieën van journalisten voor politieke partijen is van alle tijden. Toen Guy Verhofstadt met zijn nieuwe burgerpartij VLD begon, kregen we indertijd dezelfde opmerkingen van CVP-politici als Wilfried Martens en Jean-Luc Dehaene. Er waren toen journalisten op de kranten die sympathieën hadden voor de nieuwe liberale partij, maar zag je dat meteen in hun artikels? Niet bepaald, en soms zelfs integendeel, waren ze erg kritisch voor de stormende vernieuwer Verhofstadt... Een journalist is ook een mens met een mening, maar daarom doet hij zijn job nog niet onbehoorlijk.

Toen het stof rond de VLD was gaan liggen, kregen de journalisten vaak van Verhofstadt zelf dezelfde vragen over de overmatige aandacht voor Steve Stevaert (sp.a). Politici die zich verongelijkt voelen over de minieme pers aandacht, zijn van alle tijden. De meeste journalisten doen wel degelijk hun werk. Dat de pers niet kritisch genoeg is voor de N-VA, klopt

slechts in bepaalde gevallen.

Komt N-VA meer in het nieuws dan andere partijen? Wellicht. Een partij met veel (financiële) mogelijkheden voor haar communicatie weegt nu eenmaal meer op de journalisten, bewerkt hen veel meer en verspreidt meer nieuws. Als grote beleidspartij is zij nieuwsmatig gesproken voor journalisten veel interessanter dan andere kleinere (oppositie) partijen. Dus krijgt ze meer aandacht, en dat resulteert in een grotere aanwezigheid in de media. Maar dat N-VA de pers kan sturen, is wishful thinking. Mocht het kunnen, dan zitten we met een groot democratisch probleem.

Er zijn wel degelijk spanningen tussen de media en de N-VA. De Wever foeterde lang op de VRT “als rood bastion”. Denk even aan de manier waarop hij vorig jaar De Standaard om

de oren sloeg omdat de krant kritisch schreef over zijn politiekorps (De krant meende te moeten stellen dat de ontsnapping van twee zware jongens uit het Antwerpse hof van beroep te wijten was aan een blunder van de Antwerpse politie en niet

van justitie). Hij zei ronduit scherp dat hij de lectuur van deze krant “niemand nog kon aanbevelen...”. De Standaard plooid evenwel niet.

Journalisten laten zich door zo’n agressieve politieke communicatie niet inpakken. Ze weten ook hoe het er aan de overkant aan toe gaat, hoe politici getraind en gestuurd worden door hun communicatiediensten, hoe persstrategieën worden uitgedacht. Als journalist hou je daar geen rekening mee: je probeert je informatieopdracht naar behoren uit te voeren. C’est tout!

Het gevaar komt van een andere kant. Journalisten leven in andere tijden dan de jaren zestig en zeventig. Je luisterde toen naar de radio, je keek naar het tv-journaal, alleen de BRT en de RTBf, en je las de concurrentie. Meer was er niet. In tijden van nieuwssites, Facebook, Twitter, Instagram en al dat soort van vluchtige en oppervlakkige sociale koek, moet het als journalist verdomd moeilijk zijn om soms de rechte lijn nog te zien, als er al een lijn is. En ja, het vluchtige medialandschap leidt soms tot uitschuivers, slechte kwaliteit of onherstelbare blunders. De balans kan wel eens zoek geraken, en de partij die het hardst roept, zal in dat geval wel de beste pers halen.

Alleen de journalist moet voor zichzelf eerlijk uitmaken hoe hij de nodige gebalanceerde zelfregulering inbouwt om zo zijn mooie beroep te beschermen. Voor goede journalistiek heb je altijd een publiek. Die blijft bovendien. De rest gaat er op een dag onherroepelijk uit •

“De meeste journalisten doen wel degelijk hun werk. Dat de pers niet kritisch genoeg is voor de N-VA, klopt slechts in bepaalde gevallen.”

BOZE JONGEMANNEN

*Annemie Neyts-Uyttebroeck,
Minister van Staat*

Brusselse jeugd

Wat we eveneens hadden gedaan, was ons in alle ernst afvragen of we met ons werk maatschappij veranderend of maatschappij bestendigheid bezig waren. We zetten daarvoor zelfs een heus actie-onderzoek op, onder supervisie van professor Walter Leirman van de KU Leuven. *We*, dat was de Agglomeratieraad van de Nederlandstalige Brusselse Jeugd, beter bekend als A.N.B.J. die in de jaren 1970-1980 een cruciale rol heeft gespeeld in de uitbouw van het jeugdliuk van het Vlaams sociaalcultureel leven te Brussel. Die hele spirit kwam naar mijn gevoel linea recta van de '68 beweging. Daarna werd alles anders, maar ik prijs me gelukkig dat ik die leerschool, ook al voelde dat niet zo, heb doorlopen.

Feministische golf

Aan de bron van de tweede feministische golf liggen twee naoorlogse baanbrekende boeken: *Le Deuxième Sexe* van Simone de Beauvoir, verschenen in 1949, en *The Feminine Mystique* van Betty Friedan, gepubliceerd in 1963. Een heuse golf ontstaat wanneer steeds meer vrouwen zich realiseren dat ze, ook in zogeheten progressieve middens, vooral dienen als koffie- en sandwichmeisjes en voor *le repos du guerrier*. Ze worden daar heel erg boos over en gaan tot actie over. Ook in Nederland en Vlaanderen. Dolle Mina ziet het licht, eerst in Amsterdam en kort daarna in Antwerpen, Gent en Brussel, in 1970. Nederland had al enkele jaren ervaring met ludieke acties zoals de Witte Fietsen en andere Provo-acties, en Dolle Mina voert een aantal acties die internationaal weerklink kregen.

Dolle Mina

Zo kwam het dat een delegatie van Dolle Mina Nederland in datzelfde jaar 1970 naar de Vrije Universiteit Brussel afzakte, om toelichting

Eind jaren zestig heb ik, enerzijds in het Brusselse pluralistische jeugdwerk en sociaalcultureel leven, en in de internationale liberale jeugd- en studentenorganisaties, alles geleerd over praktische democratie en groepsdynamiek, daarbij voortbouwend, zonder het toen te beseffen, op de ervaring opgedaan in de jeugdbeweging. Naar elkaar luisteren, zich inspannen om voor iedereen begrijpelijk te zijn, bewust vakjargon en moeilijke woorden vermijden, de algemene vergadering voorrang geven op de raad van bestuur of het dagelijks bestuur, dat deden we, en onze jeugdvereniging opheffen toen haar rol uitgespeeld bleek, en aanstormende jongeren andere prioriteiten bleken te hebben, dat deden we ook.

Het Dolle Mina-avontuur had een onuitwisbaar spoor in het collectieve geheugen gegrift.

te geven over hun visie en actie. Ik was daar ook, in een zaal volgepakt met vooral progressieve jongeren. Nog nooit eerder heb ik zoveel zichzelf progressief noemende jongemannen zo boos zien worden als die avond. Boos en agressief, geconfronteerd als ze werden met jonge vrouwen die het recht op een eigen leven en eventueel eigen carrière opeisten. Het was overduidelijk dat die *progressieve* jongemannen daar niet mee gediend waren, van jonge vrouwen die niet bereid bleken zichzelf weg te cijferen voor hun mannelijke partners. Het opende me de ogen: progressief op straat, en pacha of macho thuis, dat bleek de diepe verzuchting van de jongemannen. Nog geen drie jaar later was het Dolle Mina-avontuur grotendeels afgelopen, maar het had een onuitwisbaar spoor in het collectieve geheugen gegrift.

Hieraan terugdenkend, begrijp ik niet goed hoe een aantal publicisten en andere opinie-

makers Mei '68 vandaag overladen met alle zonden en het fenomeen verantwoordelijk stellen voor al hetgeen hen niet zint in de evolutie van de voorbije halve eeuw.

Zo ook Bart De Wever die het heeft over *door-geslagen individualisme, moreel nihilisme en een bijna karikaturaal cultuurrelativisme*. Dit lijkt me om te beginnen een schoolvoorbeeld van een *post hoc, propter hoc*-redenering, gesteld dat ik het eens zou zijn met de diagnose van de eigentijdse euvels, wat niet het geval is.

Uitermate bedenkelijk, doch zeer veelzeggend vind ik auteurs die openlijk, of zijdelings de feminisering van onze samenleving aanklagen, zoals Sid Lukassen doet. Voor die feminisering achten ze Mei '68 verantwoordelijk. In zijn *Avondland en Identiteit* schrijft hij "in een gefeminiseerde samenleving zijn intenties belangrijker dan consequenties en zal, middels de vrije partnerkeuze, de intellectuele masculiniteit het onderspit delven." (geciteerd door Luc Pauwels in *Doorbraak*). 't Is maar dat u het weet.

Retour van rechts

In datzelfde bedje liggen Thierry Baudet, Michel Houellebecq, Eric Zemmour en ongetwijfeld Steve Bannon van de Alt Right ziek. De revanche van de blanke, heterosexuele man is een onmiskenbare component van de retour van rechts, populistisch conservatisme. Met Mei '68 heeft dat allemaal niet veel te maken, maar het is een veeg teken voor al wie begaan is met openheid en echt pluralisme. •

(Slot)

POLITIEKE BENOEMINGEN:

Prof. Herman Matthijs
(VUB & UGent)

Weinig lijn

Op federaal vlak is er al veel te doen geweest over de aanstellingen van rechters in het Grondwettelijk Hof, lid in de EU Rekenkamer, voorzitters van FOD (Federale Overheidsdiensten), de diplomatieke posten, de raden van bestuur van overheidsbedrijven enz. Soms wordt er een 'assessment' gehouden, al dan niet met een jurygesprek of 'hearings' in het Europees Parlement of gebeurt de benoeming door een politieke beslissing. In elk geval, veel lijn zit er niet in.

Op Vlaams niveau is er vooral de discussie over de nieuwe aanstelling van de gouverneur van de Provincie Oost Vlaanderen. Voor deze laatste functie komt er nu een uitgebreid examen met 'assessment', jury en uiteindelijk een 'hearing' in het Vlaams Parlement. Er wordt zelfs openbaar publiciteit gemaakt om mee te doen aan dit examen. Maar politiek gezien is deze functie niet onbelangrijk, want een provinciegouverneur is een functie met macht! Momenteel hebben CD&V en de SPA elke twee gouverneurs. De politieke vraag is vervolgens of er een gouverneur komt met een relatie met Open Vld of N-VA. Want op zijn minst moet men toegeven, dat naar politieke samenstelling, er een probleem is met het college van gouverneurs.

'Goede' politieke benoemingen

Wat is nu een objectieve benoeming bij de topfuncties in de administratie, de diplomatie, het onderwijs, het gerecht, de politie of het leger? Is een 'assessment' alleszeggend? Het antwoord is neen. Van het grootste belang is ook de samenstelling van een jury. Er zijn voorbeelden genoeg van de politiserende samenstelling van jury's. Bovendien zijn de

Politieke benoemingen zijn van alle tijden en zijn terug in de actualiteit geraakt omwille van o.a. de invulling van de Oost-Vlaamse provinciegouverneur en de federale diplomatieke posten. De vraag is altijd: "bestaat er een neutrale administratie en wie dient deze personen aan te stellen?" Een overzicht van een beladen politiek thema, waar de oppositie de meerderheid verwijt wat ze zelf ook heeft gedaan.

budgettaire facturen van dergelijke examens ook niet aan de kleine kant. En wat met het primaat van de politiek? Uiteindelijk zouden politici moeten beslissen. Er bestaan ook 'goede' politieke benoemingen. In elk geval zou er een politiek pluralisme en een afspiegeling moeten bestaan bij de benoemingen in de top van de overheid. Ongetwijfeld zijn daar vele vraagtekens bij te plaatsen.

Onderwijs

Ook het onderwijs is zwaar gepolitiseerd. Dat constateert men in de administratie alsook in de beleidsinstanties. In het openbaar onderwijs merkt men een overwicht van socialisten en in het vrije onderwijs van CD&V. Maar als men in het universitaire onderwijs de lijst neemt van de voorzitters van de raden van bestuur van de vijf Vlaamse universiteiten, hun rectoren, de associatie-voorzitters en de controlerende regeringscommissarissen; dan heeft men met één hand genoeg om de personen aan te duiden die behoren tot N-VA of Open Vld! Ook hier merkt men het overwicht van de grotere partijen uit het verleden: CD&V en SPA. Maar het hele onderwijs is al jaren onderwerp van vele onderwijs hervormingen, die weinig hebben verbeterd aan het systeem. Desalniettemin is het wachten op een project dat leidt tot onderwijsvorming!

'Didier Macchiavelli'

De huidige Vlaamse meerderheidspartijen kunnen onder hun drieën discussiëren over hoe men de vrijgekomen functies en mandaten invult. Bovendien zijn het dezelfde

Volgens Herman Matthijs heeft vooral minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders al heel wat topbenoemingen op zak gestoken.

partijen die de macht delen op federaal alsook op Vlaams niveau. Zodoende kunnen er deals over de bestuursniveaus heen worden gemaakt. Als er zich blokkeringen voordoen op het federale niveau dan is dat voornamelijk te wijten aan de drie Vlaamse partijen. Want de MR heeft alles voor zich alleen met betrekking tot de ene helft van de Franstalige benoemingen. Deze Zweedse coalitie is een godsgeschenk voor de MR, omdat er in deze regeerperiode zeer veel mandaten en functies vrijkomen op federaal vlak! De MR zit al sinds 1999 onafgebroken in de federale regering en heeft het niet nagelaten om een indrukwekkend netwerk uit te bouwen.

et alors!?

Vooral het aantal topfuncties in de federale bestuursniveaus, gelinkt aan Didier Reynders, valt meer dan ooit op! Op zijn minst moet men toegeven dat deze MR-toppoliticus, die al sinds 1999 de belangrijkste FOD's van Financiën alsook Buitenlandse Zaken heeft beheerd, goed voor zijn medewerkers heeft gezorgd. Indien men een prijs zou moeten uitreiken aan een Belgisch politicus met de grootste kennis van het denken van Macchiavelli, wel dan gaat die zonder enige deliberatie naar: Didier Reynders.

De MR heeft wel een groot probleem met benoemingen in de deelstaten. In de Duitstalige regering heeft de MR/PFF relatief altijd gezeteld, met uitzondering van de jaren 1995-99. In het Brussels Gewest heeft de MR enkel meebestuurd tussen 1995-2004 en in de Franse Gemeenschap enkel in de jaren 1981-88 alsook in de periode 1999-2004. Dat uit zich ook in het Waalse Gewest waar de MR enkel meebestuurde tussen 1981-88, 1999-2004 en opnieuw sinds 2017 met de cdH-wissel. Zodoende is het MR-netwerk vooral een federaal gegeven dat zich situeert in deze administraties, het leger, de federale politie, het gerecht en de diplomatie. Het is niet voor niets dat de MR maar al te graag, na 2019, terug wil meedoen in het bestuur der deelstaten en vandaar de meer dan geruchten dat er al aardig wordt gesproken tussen MR en PS.

Overgewicht van CD&V

Voor de drie regerende Vlaamse partijen ligt de situatie anders. Zij besturen zowel federaal als Vlaams. Op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er wel een andere Vlaamse meerderheid. Maar ook hier merkt men enorme verschillen in machtsstructuren. CD&V heeft een uitgebreid netwerk in de administratie, leger, gerecht, diplomatie en politie. Op de paarse coalities na zijn de

De MR, de partij van premier Charles Michel, heeft een sterk uitgebouwd netwerk in de administratie. Iets waar de partij van Alexander De Croo nog iets kan van leren... ?

christendemocraten al aan de macht sinds 1958 op federaal vlak en op Vlaams niveau zijn ze er, op vijf jaar na, altijd bij geweest. Verhoudingsgewijs met de huidige electorale score van deze partij, heeft deze partij een meer dan overgewicht bij de aan te stellen mandaten en functies. Dit laatste is ook een gevolg van het feit dat de liberalen er te weinig aandacht aan besteed hebben en Vlaams minder legislaturen mee bestuurd hebben.

Voor de N-VA is het de eerste federale deelname en deze partij heeft op dit bestuursniveau geen noemenswaardig netwerk. Op Vlaams niveau heeft de N-VA wel meer aanstellingen gedaan, maar in een positie van kleinere regeringspartner. Inderdaad pas sinds de verkiezingen van 2014 is de N-VA de grootste partij geworden in de regeringen. De socialistische oppositie heeft wel een ruim netwerk uitgebouwd in de publieke sector. De groenen hebben enkel enige jaren bestuurd en hebben er ook niet veel werk van kunnen maken.

Spoils system

Politiek gaat om macht en daarom heeft een politieke partij nood aan een netwerk in het

bestuur. Want men kan een systeem ook maar veranderen door er in te breken! Momenteel kennen wij de eindeloze strijd tussen de administraties versus de kabinetten van de regeringsleden. Wel een goedkoop en duidelijk systeem is het 'spoils system'. Na elke verkiezing wordt de top van de administratie, de parketten, het leger, de politie en de diplomatie vervangen door vertrouwelingen van de regerende partijen. Want de regering moet kunnen rekenen op trouwe topambtenaren. Uiteraard moeten deze personen zich bewijzen via een 'hearing' in het bevoegde parlement. Zodoende krijgt ook de 'Wetgevende Macht' een 'up grade'. Trouwens dit systeem wordt al toegepast op het Europees niveau. België kan een persoon aanduiden voor de Commissie, de Rekenkamer, de ECB enz., maar die moet zich bewijzen voor de verkozenen des volks! Bovendien kunnen door de invoering van het 'spoils system' ook de kabinetten verdwijnen. Inderdaad de invoering van het 'spoils system' is budgettair besparend en gaat ook een verloren element terug naar voren brengen: het primaat van de politiek! •

Op 22 april 2018 vond Erfgoeddag plaats, met als centrale thema 'kiezen'. In zijn nieuwe tentoonstelling 'Stem Sixties! De liberale strijd om de kiezer (1958-1973)' brengt het Liberaal Archief/Liberas het verhaal van de vijf wetgevende verkiezingen die plaatsvonden tijdens de 'lange jaren zestig'.

Stem Sixties!

De liberale strijd om de kiezer

De golden sixties vormen de naam van de historische periode die symbolisch aanving met de Wereldtentoonstelling van 1958 op de Brusselse Heizel en afsloot met de oliecrisis van 1973. Het was een periode van voorspoed en vooruitgang. Op economisch vlak maakte de naoorlogse groei een kwantsprong: tussen 1958 en 1973 verdubbelde de rijkdom van de Belgische bevolking. De economische groei vormde de hefboom voor belangrijke maatschappelijke omwentelingen. Er ontstonden nieuwe sociale bewegingen die zich gingen inzetten voor vrouwenemancipatie en gelijke kansen.

Het politieke landschap werd in deze periode gedomineerd door drie traditionele partijen, de katholieke, socialistische en liberale, die in verschillende coalitieregeringen het land doorheen de jaren 1960 hebben geloofd. Vanaf de tweede helft van het decennium braken de communautaire partijen door, waarmee het langzame proces van de federalisering werd ingezet. Voor de Liberale Partij zelf waren de jaren 1960 een belangrijke periode. De partij kende een naams- en een koersverandering, een ideologische verruiming, won enkele belangrijke verkiezingen en kende een opvallende groei.

Putsch van de CVP

In 1958 had de Liberale Partij vier jaar in de regering gezeteld. De liberalen hadden sleu-

telposten als Financiën, Economische Zaken, Justitie, Landbouw en Middenstand bekleed. Met de verwezenlijkingen van de regering werd breed uitgepakt in de nationale kiescampagne. Vooral de economische resultaten werden uitgespeeld. De Christelijke Volkspartij (CVP) trok echter volop de kaart van de schoolstrijd. Bovendien gaf ze een economisch antwoord op de realisaties van de regering met het 'sleutelplan voor economische voorspoed'. De kiezer besloot te kiezen voor de verandering die de CVP aan-

bood. De regeringspartijen werden op 1 juni afgestraft en de CVP boekte een indrukwekkende verkiezingswinst. Na de ondertekening van het Schoolpact in november 1958 werd de regering echter verruimd met de liberalen.

In eer en geweten

In 1961 viel de regering over de zogenaamde 'Eenheidswet', die een globaal pakket van besparingen, saneringen en fiscale verhogingen inhield. Hevig protest, stakingen en rellen

Opening met gesprek onder journalisten

Op donderdag 19 april vond de opening van de tentoonstelling 'Stem Sixties!' plaats in het Liberaal Archief/Liberas. Voor deze gelegenheid was Luc Van der Kelen, gewezen politiek journalist van Het Laatste Nieuws, te gast.

Bert Cornelis, hoofdredacteur van dit blad, en tevens ook gewezen politiek journalist van die krant, interviewde hem over politieke campagnes in het verleden en heden. In de loop der jaren vonden er een mediatisering, personalisering en professionalisering van de campagnes plaats. In het interview werden linken gelegd naar actuele tendensen in de campagnevoering, zoals het populisme en het gebruik van sociale media. Ook minister van Staat Herman De Croo tekende op deze openingsavond present. Hij liet zich gewillig fotograferen met een beeltenis van zijn jongere zelf op een verkiezingsaffiche uit 1968 die ook op de tentoonstelling te zien is.

Sympathisanten en leden van de PVV/PLP op weg naar het verkiezingscongres van 1965. (collectie Liberaal Archief/Liberas)

zetten de liberale ministers ertoe aan om na de stemming van de wet ontslag te nemen uit de regering. Vervroegde verkiezingen dienden zich op 26 maart aan. Er brak een korte maar intense campagneperiode aan waarbij ook de televisie een belangrijkere rol ging spelen. Tijdens de kiesstrijd probeerde de Liberale Partij katholieke kiezers af te snoepen van de CVP met een campagne die benadrukte dat ook kerkgangers 'in eer en geweten' liberaal konden stemmen. Hiermee kwam een einde aan de levensbeschouwelijke breuk tussen gelovigen en vrijzinnigen die zich decennialang partijpolitiek had vertaald in een keuze tussen katholieken en liberalen. De Liberale Partij profileerde zich nu sterker op de sociaaleconomische as. Ze positioneerde zich als de enige partij die niet was aangetast door de collectivistische ideologieën van corporatisme of socialisme. De campagne leverde de liberalen een lichte stemmenwinst op, maar omwille van de kieswetgeving verloren ze toch één Kamerzetel. De winnaars van deze verkiezingen waren de 'stakingspartijen' van de socialisten en communisten. Er werd een rooms-rode regering gevormd en de liberalen belandden in de oppositie.

Triomf

Tijdens vier jaar oppositie zaten de liberalen niet stil. De nieuwe voorzitter Omer Vanaudenhove vormde de Liberale Partij om tot de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang/Parti de la Liberté et du Progrès (PVV/PLP). Met een ideologische verruiming en een moderne en eigentijdse visie

op het liberalisme hoopte de PVV/PLP een centrumpartij te worden die een brede schare kiezers zou aanspreken. De verkiezingscampagne van de liberale partij voor de verkiezingen van 23 mei was allesoverheersend en naar Belgische normen 'du jamais vu'. Hoogtepunt werd een groot nationaal congres op de Heizel, een verkiezingsmeeting naar Amerikaans model met tienduizend aanwezigen en met de nieuwe voorzitter in een politieke glamourrol. Ook de goedgemaakte namaakbriefjes van duizend frank met het portret van CVP-politicus Theo Lefèvre, als symbool voor de devaluatie van de frank, kreeg heel wat aandacht. De liberale partij verspreidde daarmee op ludieke wijze de kern van haar sociaal-economische programma: de verspilling van de staat, budgettaire orthodoxie, fiscale rationalisering en tegen 'de regering van het dure leven'.

De PVV/PLP boekte een historische verkiezingsoverwinning en kon haar zetelaantal verdubbelen, van twintig naar achtenveertig zetels. De verliezende partijen vormden samen de regering-Harmel. Die ging echter al na zeven maanden roemloos ten onder om plaats te maken voor de rooms-blauwe regering-Vanden Boeynants-De Clercq.

Unitarisme voorbijgestreefd?

De regering-Vanden Boeynants-De Clercq had de wind in de zeilen maar viel over de splitsing van de Leuvense universiteit. Bij de christendemocraten en socialisten sloeg de interne verdeeldheid over 'Leuven Vlaams' diepe wonden.

Door het uiteenvallen van de CVP en Belgische Socialistische Partij (BSP) in regionale vleugels hoopte PVV/PLP-voorzitter Vanaudenhove als grootste unitaire partij uit de verkiezingen te komen. De PVV/PLP hield hardnekkig vast aan het Belgisch unitarisme en voerde een patriottische campagne met tricolore drukwerk. Hiervoor werd ze echter zwaar aangepakt door de Volksunie, die steevast naar de PVV verwees als 'Pest Voor Vlaanderen'. De partijen die volop op de communautaire spanningen inspeelden, wonnen de verkiezingen. Hoewel de liberalen bij de verkiezingen van 31 maart 1968 goed stand hielden en slechts één zetel verloren, belandden ze weer op de oppositiebanken.

Splitsing

De verkiezingen van 1968 vormden een keerpunt. Na het beperkte zetelverlies transformeerde de unitaire PVV/PLP tot een verzameling Waalse, Brusselse en Vlaamse liberale vleugelpartijen, die in 1971 met een eigen programma naar de kiezer trokken. Ze schaarde zich nog achter een gemeenschappelijk kiesplatform, maar de regionale vleugels hadden ook een autonoom programma opgesteld. Binnen de Vlaamse PVV speelde het Liberaal Vlaams Verbond een voortrekkersrol. In Vlaanderen won de PVV licht, maar in Wallonië en Brussel verloor de PLP zwaar. De Vlaamse gekozenen verwierpen een numeriek overwicht binnen de partij. Kort na de verkiezingen vormden de autonoom geworden vleugels zich om tot twee afzonderlijke partijen. Uit de verkiezingsuitslag en de regeringsdeelname die in 1973 zou volgen kon de nieuwe partijleiding van de autonome PVV besluiten dat het benadrukken van het Vlaamse karakter van het liberalisme haar geen windeieren had gelegd. Het trio De Clercq, Vanderpoorten en Grootjans zou de Vlaamse PVV succesvol uit de golden sixties leiden, de jaren zeventig in. •

Kim DESCHEEMAER

Nieuwe website Liberass

Nog tot en met 24 augustus kan de tentoonstelling 'Stem Sixties! De liberale strijd om de kiezer (1958-1973)' bezocht worden in het Liberaal Archief/Liberass.

Meer info: www.liberass.eu

Dit is de nieuwe website van het Liberaal Archief, meer dan een kijkje waard.

HONGARIJE EN VIKTOR ORBÁN

DE WEDERGEBOORTE VAN JAN VAN LEYDEN

door Lukas De Vos

Er valt veel lering te trekken uit het radicale populisme waarmee Van Leyden de ontevreden burgers achter zich kon krijgen. Rechtlignigheid, wreedheid, en simpele regels volstonden. Hongarije heeft andermaal het bewijs geleverd dat absoluut gezag tot indoctrinatie leidt. Bij de parlementsverkiezingen won de rechtse partij Fidesz 49,5 % van de stemmen – goed voor een volstreekte meerderheid van 133 op 199 zetels in het eenkamerparlement. Hij kan aan een derde opeenvolgend mandaat beginnen (zijn vierde in totaal), en de tekenen zijn onheilspellend. Want “er komt vergelding, politiek, moreel en wettelijk”.

VERGELDING

Die vergelding liet niet lang op zich wachten. Amper enkele dagen na de verkiezingen sloot één van de twee overgebleven oppositiekranten, Magyar Nemzet, de deuren, net als het radiostation dat eraan verbonden was, Lánchíd Rádió. “Financieel gewurgd”, gaf eigenaar Lajos Simicska toe – zelf een wat duistere oligarch van de bouwfirma Közgép. Magyar Nemzet ging de weg op van Hongarijes meest gelezen, onafhankelijk-linkse krant Nepszabadsag die in 2016 moest opgedoekt worden. Vrijwel alle andere pers en media zijn uitgekocht door vertrouwelingen van Orbán.

Niet dat er ooit morele bezwaren tegen Simicska zijn aangevoerd. Het is in elk geval niet zonder reden dat de Europese Unie een onderzoek heeft opgestart naar misbruik van Europese fondsen. De anticorruptiedienst OLAF zit Orbán op de hielen. Zijn schoonzoon István Tiborcz heeft op slinkse wijze grootse orders voor de vernieuwing van de straatverlichting binnengehaald, duidelijk onderhands, zonder openbare aanbesteding,

Op 22 januari 1536 werden de drie kopstukken van het “Nieuwe Jeruzalem” doodgemarteld en opgehangen in ijzeren kooien aan de domtoren van Münster. Anderhalf jaar hadden de Wederdopers een schrikbewind uitgeoefend, in afwachting van de Apokalyps. Jan van Leyden kroonde zich tot koning, en voerde een verbeterde strijd tegen de katholieke belegeraars want “Gottes Macht is Myn Cracht”. Maar tegelijkertijd leidde hij een liederlijk leven, met zeventien vrouwen, en een onverbiddelijke discipline. Alleen door verraad kon de sterk omwalde stad heroverd worden.

en OLAF heeft daarbij “ernstige onregelmatigheden” vastgesteld, en “belangenvermenging”. Orbán past zijn gebruikelijke taktiek toe: ontkennen, schelden, beschuldigen, verdachtmakingen. Een taktiek die ook zijn vrienden Vladimir Poetin en vooral Recep Erdoğan hanteren. Er zit logica in die aanpak. Hij beantwoordt aan alle regels van de machtspropaganda. Ze konden zo ontleend zijn aan de principes die Goebbels hanteerde en mooi zijn samengevat in het pas verschenen naslagwerk Propaganda in België 1934-1951 door Paul Van Damme: hou het simpel, herhaal eindeloos, werk op het gevoel en de massa, en vooral: schep een vijand, maak je eigen ‘waarheid’, en gedraag je autoritair.

GEZICHT

De vijand moet een gezicht hebben. Voor Hitler werd dat Röhm, voor Erdoğan Gülen, voor Orbán Soros. Voor alle drie werd de vijand door het buitenland betaald en aangestuurd. Zij staan als type voor een vage maar gevaarlijke leugenachtigheid die alleen een machts-greep nastreeft. Röhm's SA werd een militair gevaar, zo onbetrouwbaar als de bolsjeviëken. Fethullah Gülen is de spin in de sluipende ontwaarding van de échte islam in Turkije. George Soros staat voor al wat het Europese vrijemarktsysteem aan verfoeilijks oplegt: globalisering en open grenzen. De binnenlandse vijand zit altijd in een samenzwering

met jaloerse buitenlandse krachten. Dat laatste heeft Orbán kundig en bars opgebouwd. Zijn diatribes tegen de bemoeizucht van de Brusselse bureaucratie zijn een voorspelbaar riedeltje geworden, en nemen uitbreiding nu ook de Visegradlanden hem volgen. Voorop Polen, tegen wie nu al een Europees onderzoek loopt naar de ontmanteling van de rechtsstaat. Net wat Orbán gedaan heeft (of Erdoğan): wijziging van de kiesdistricten en de kieswet om de aangeschoten oppositie helemaal te ontwrichten (links verliest alweer en strandt op 20 zetels); zuiver de media, de intelligentsia en de ambtenarij, desnoods onder het mom van efficiency; leg het gerecht aan banden en stouw het vol met partijgetrouwen – dat moet altijd leiden naar een gepaste grondwetsherziening; in Hongarije is het Grondwettelijk Hof intussen genuilkorfd; en

Protest tegen het beleid van Orbán.

dek de rechterflank af door extremen toe te laten, te manipuleren (het geweld tegen joden en Roma mocht Jobbik uitvoeren – inmiddels de tweede partij van het land, met 26 zetels en 20% van de stemmen), te kortwieken waar nodig: de in ongenade gevallen Simicska leunt sinds de breuk bij Jobbik aan.

GOUDEN EI

Het gouden ei voor Orbán was natuurlijk het spreidingsplan voor de 160.000 Syrische vluchtelingen waartoe de EU besloten had. Hij kon de aandacht verleggen van binnenlandse wrijvingen naar een “opgedrongen” hoewel eigenhandig ondertekend “dictaat” vanuit Brussel. En zo ver gaan dat hij zelfs een volksraadpleging met suggestieve vragen kon houden, waarbij het leek alsof de EU een moslimstaat wou vestigen. De financiering van ook die campagne is erg duister gebleven. Wel reden genoeg om fluks een grensmuur van 200 km te bouwen, tegen de Servisch-Kroatische grens aan.

En wie moet die betalen? Europa natuurlijk. “Verdediging van de buitengrenzen”. “Verde-

diging van de kristelijke waarden”. Want de nieuwe grondwet van 2011 maakt van het (katholieke) christendom, net als in Polen, de hoeksteen van de maatschappij, homofilie en abortus zijn uit den boze, Hongarije heeft niks te maken met de Holocaust, moeders met kleine kinderen krijgen meer stemmen. Orbán christelijk? Hij is geen Wederdoper, nee, maar wel lid van de Calvinistisch Hervormde Kerk. Zijn vrouw is katholiek, ze hebben vijf kinderen. De gedegen godsdienstgeschiedkundige Eva Balogh fronsde de wenkbrauwen. “De leiders van de calvinistische Synode sympathiseren openlijk met uiterst rechts”, stelt ze. Of op zijn minst houden ze schuldig hun mond.

Ze vindt zich vooral op over de anti-semitische haatpredikant Lóránt Hegeđüs wiens vrouw lid is van Jobbik. Hij wordt niet op de vingers getikt, hooguit vermaand dat hij bijbels moet spreken. Hij gaat voor in de tempel aan het Szabadságplein. Bij de ingang staat een borstbeeld van Miklós Horthy, de conservatieve regent die de communist Béla Kun van de macht verdreef in 1919 en een bondgenoot van Duitsland werd. Horthy was een protestant. Aan de gevel prijkt een beeld van de anti-joodse taalkundige Dezső Szabó. De protestantse kerk heeft kort geleden nog een rijkelijke residentie, Károlyi-Csekonics, van de staat ten geschenke gekregen.

MEDOGENLOOS

Dat er een ingewikkeld netwerk achter de opmars van Orbán zit, staat buiten kijf. Dat hij aan de macht kan blijven dankt hij aan zijn medogenloze politiek, maar ook aan het weifelen van de EU, en met name van de EVP.

Voorzitter Joseph Daul zei onomwonden dat Orbán's overwinning “stabiliteit en welvaart” waarborgt, vergetende dat het dankzij 3 miljard Europese subsidie en nepstatuten is dat de werkloosheid officieel op 4% staat en de groei 5% belooft (Europa is goed voor 79% van de uitvoer en 77% van de invoer; Hongarije sluit wel energiecontracten af met Rusland – driemaal duurder én met een kerncentrale er bovenop). Fractie leider Manfred Weber maakt het nog bonter: “Ik kijk uit om met jullie te blijven samenwerken rond gemeenschappelijke oplossingen voor Europese uitdagingen”. De Duitse minister van Binnenlandse zaken Horst Seehofer (CSU) verwijt de Unie zelfs dat ze “haar beleid van arrogantie en minachting tegenover kleinere lidstaten moet stopzetten”.

Maar het rommelt in het EP. Rapporteur Judith Sargentini (Groen Links) wil uiteindelijk artikel 7 in werking stellen om desnoods Boedapest het stemrecht te ontnemen – de Commissie LIBE (burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken) stemt over haar ontwerp in juni, in september komt het voor de plenaire. Duitsland heeft inmiddels laten weten dat hulpfondsen (cohesie, structuur) in de volgende meerjarenbegroting gekoppeld worden aan waarden én de rechtsstaat.

Dat wordt schrikken voor Orbán ondanks zijn grootspraak. Geldkraan dicht, stemrecht kwijt. Wat dan? Het zal hem wel niet vergaan zoals Jan van Leyden, hompen vlees met tangen van het lijf gerukt, dolken in het hart, hoofd afgehakt, nog dertig jaar rotten hoog aan de kerktoren. Maar dat de eindtijd dichterbij is dan hij zich realiseert, staat in de sterren geschreven. •

Luc Descamps

EN ZIJN 50STE ROMAN

door John Rippens

Ingewijden weten dat boeken voor 'young adults', na de strips, de meest gelezen boeken zijn geworden. Want het is een publiek geheim dat de ouders van onze jong volwassenen genoeglijk meelesen, niet alleen omdat de literaire kwaliteit van dit 'genre' de voorbij decennia aandoenlijk is gestegen, maar ook omdat ze er de gevoelswereld van hun pubers leren in ontdekken of beter begrijpen. Onderwerpen als alcoholisme, (geroeps)verkrachting, geweld, pesterijen, racisme, homofilie, kleptomanie, drugs vormen geen bezwaar meer.

Tiener

In de jongste roman van Luc Descamps (inmiddels zijn 50ste), heeft het hoofdpersoonage, het tienermeisje Romy, altijd geweten dat zij ze anders was. Ze voelt veel meer dan anderen, en indrukken kunnen voor haar echt overheerstend zijn. Maar daar heeft zij mee leren leven. Dat dacht zij in ieder geval, tot nu. De sfeer in huis is veranderd, alsof er een schaduw over hun anders altijd zo veilige gezin is gevallen. Ze weet zeker dat er iets aan de hand is, maar ze heeft de moed niet ernaar te vragen.

En dan is er nog die jongen uit de andere klas. Telkens zij hem ziet, lijkt het wel alsof een kikker gekke sprongen maakt in haar buik. Plots is Romy's leven heel ingewikkeld geworden.

Vakmanschap

En nee, dit is geen theezeefje van een liefdesromannetje. Met pakkende anekdotes en goed gekozen reële of gefingeerde verhaalfiguren brengt Descamps zijn roman tot leven. Van deze auteur zijn we gewend dat hij een extra dimensie geeft aan de young adult-kijk op de wereld. De zinnen zijn kort en ritmisch,

Neen, hij is nog geen Marc De Bel die aan de lopende band boeken schrijft voor kleuters, kinderen, jong volwassenen, toneelstukken en strips produceert, en zonder schroom wordt uitgeroepen tot één van de populairste schrijvers van Vlaanderen. Maar op de tweede plaats komt ongetwijfeld Luc Descamps (°1962), dezer dagen aan zijn 50ste boek toe met 'Gewoon gevoelig', een aangrijpend verhaal waarin hoge gevoeligheid een centrale rol speelt.

Luc Descamps (© foto Van Halewyck).

met vakmanschap geschreven.

Descamps bewees die bedrevenheid eerder al in het geestige 'En ik dan?' en in de meer ernstige 'gewoon'-boeken als 'Gewoon anders' (over een autistische jongen die prachtig kan zingen) en 'Gewoon kwetsbaar'. Of zijn 'survivalgidsen' als 'De autisme survivalgids', 'De dyslexie survivalgids', 'De diabetes survivalgids', 'De hoogbegaafdheidssurvivalgids', 'De Survivalkid Pesten', 'De Survivalkid Echtscheiding' waarvan er duizenden exemplaren werden verkocht, was een succesvolle reeks.

Descamps slaagde er steeds weer in om taboes te doorbreken en brandende onderwerpen aan te pakken op een meeslepende wijze Ook

'Heaven can wait' bevat aardig wat spanning en romantiek voor young adults.

Voor enig tumult zorgde Descamps onlangs ook nog met een driedelige graphic novelachtige reeks 'De Poortwereld', fantasy-achtige avonturen, gevaren en... verliefdheid. Hoogvliegers waren verder 'Niya' (over een Indiase jongen die aan astma lijdt, 'Angeldust' (over een meisje op de drempel van het leven dat haar toelacht en een eerste verliefdheid tot het noodlot toeslaat). Zijn 'Verkeerd moment, verkeerde plaats' is één van de mooiste, ontroerendste 'real fiction'-boeken van het voorbije decennium. 'Liliana' is dan weer een indrukwekkend adoptieverhaal, 'Ik ben toch niet gek?' speelt zich af rond 1900 over een onhandelbare jongen die in het Gentse Dr. Guislaininstituut belandt.

Bollebozen

Erg geliefd waren Descamps' 'donkere getallen' boeken (een zestal) die zich afspelen in een Engelse school voor bollebozen, met een zich verdacht gedragende directeur, een vreemd schoolreglement en vooral kelders die verboden terrein zijn.

Descamps, die van zichzelf zegt dat "de ideeën sneller komen dan hij ze kon opschrijven" werd als gedreven verteller al verschillende keren bekroond met prijzen van de Kinderen Jeugdjury. •

Luc Descamps, *Gewoon gevoelig*, uitg. Van Halewyck, 2018, 200 blz., 14,99 euro.

In hun boek 'In naam van God' gaan Dirk Verhofstadt en Paul Cliteur op zoek naar de bronnen van wat zij zelf het 'theo-terrorisme' noemen: geweld met bijbel of koran als legitimatie, moorden in naam van god.

'In naam van God'

Aviva Dierckx

Het is een dikke turf van 472 bladzijden geworden, waarin Dirk Verhofstadt en Paul Cliteur de extremistische en terroristische trekken bespreken van de drie grote religies van het boek: christendom, jodendom en islam. Een ferme brok aan bronvermeldingen en noten ook. En een heel hoofdstuk wordt gevormd door een terreurdagboek. Het vormt zelfs dé kern van het boek.

Nieuwjaarsvoornemens

U en ik maken nieuwjaarsvoornemens om meer te bewegen, minder te drinken, uiteindelijk de muur van de slaapkamer te schilderen. Dirk Verhofstadt hoorde op 1 januari op het nieuws over een aanslag in een nachtclub in Istanbul, een aanslag die zich echt richtte tegen mensen die plezier maakten en van een seculiere feestdag genoten, iets waar radicale islamisten de kriebels van krijgen. Hij maakte toen het nieuwjaarsvoornemen om te starten met een dagboek 2017 van alle aanslagen die in naam van god gepleegd worden. Als snel kwam de vaststelling dat er geen dag zonder was, integendeel. Zo groeide het idee om vertrekkend vanuit de opsomming van misdaden in naam van god, er méér dan een louter dagboek van de maken, en enig graafwerk te verrichten naar de wortels van het theo-terrorisme (een term voor het eerst gebruikt door Paul Cliteur).

Theo-terrorisme

Het lag dan ook voor de hand om met Paul Cliteur in zee te gaan en samen de link te leggen tussen terreurdaden en wereldbeschouwelijke opvattingen. Want zelfs met een gedocumenteerde dagelijkse terreurkalender zwaaiend, is het nog moeilijk om mensen te overtuigen van de link. Nog steeds komt hardnekkig naar boven dat de daders gefrustreerd zijn door hun sociaaleconomische positie of slachtoffers van marginalisering en racisme. Verhofstadt en Cliteur vegen deze onderliggende factoren niet geheel van tafel, maar brengen toch te pertinente vraag waarom hùn stelling (de factor geloof) wél steeds van tafel wordt gemaaid in het westerse intellectuele wereldje, en zelfs in dat van sommige feministen.

Aanslagen op de Verlichting

Volgens de auteurs is het onmogelijk de ogen te sluiten voor het feit dat de daders van de 'dagboek-feiten' allen de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid tout court verwerpen, de gelijkheid tussen vrouw en man ontkennen, alle verlichtingswaarden verwerpen en weigeren de burgerlijke wetgeving te erkennen. Zonder daarmee een waardeoordeel uit te spreken over de religies van waaruit dit gebeurt, waarschuwen zij toch ernstig voor de impact van dit radicalisme op de verlichtingswaarden, indien wij zo stekeblind blijven.

“Een vrijheid die slechts dient om de vrijheid te ontzeggen, moet ontzegd worden,” stelde Simone de Beauvoir in 'Pour une morale de

l'ambiguïté'. Een stelling die lang als niet politiek correct werd gezien. Dat tij is aan het keren, en daar zit de overdaad aan terreur voor iets tussen. Dirk Verhofstadt en Paul Cliteur zeggen het nu ook: “We zijn veel te lang té tolerant geweest voor de intoleranten”. En de eerste noodzaak is, zonder op te schuiven naar populisme, anti-religie of etnofobie, wél dringend de oogkleppen af te leggen.

Verhofstadt en Cliteur besteden ook nog aandacht aan de mensen die proberen de scherpe kantjes weg te slijpen aan punten van geloof die ronduit gewelddadig zijn, aan hervormers die geloof en verlichtingswaarden naar elkaar toe proberen te brengen. Niet geheel toevallig blijken dat vaak vrouwen te zijn, zoals Seyran Ates die in een Berlijnse moskee een meer liberale islam predikt. Over dié mensen lees je nooit iets in de krant...

Een belangrijk boek, deze 'In naam van God', omdat het duidelijk staakt waarom we enerzijds geen morzel van de verlichtingswaarden mogen lossen, maar toch de weg van het positivisme moeten blijven bewandelen en de gelovige mensen die moderniteit willen omarmen niet wegwuiven. •

Dirk Verhofstadt en Paul Cliteur, *In naam van God*, uitg. Houtekiet, 2018, 472 blz., 24,99 euro.

ONZE GRONDWET IS GEEN 3-SUISSES CATALOGUS

De partij ISLAM zorgde enkele weken geleden voor veel ophef. Ze stelt voor om mannen en vrouwen te scheiden op de bus. Ze wil ook een Islamitische staat binnen de Belgische Grondwet oprichten. Alle politici van links tot rechts struikelden over mekaar om deze voorstellen van ISLAM te veroordelen in de meest krachtige bewoordingen. “Geen sharia, nu niet, nooit niet.” “Iedereen die onze vrijheid aanvalt, zal ons tegenkomen.”

*Patrick Dewael
Minister van Staat, fractieleider
Open Vld Kamer van
Volksvertegenwoordigers*

Stuk voor stuk terechte reacties op de onaanvaardbare voorstellen. De Sharia en onze Belgische Grondwet zijn immers onverzoenbaar. Onze Westerse democratie steunt op de fundamentele van de Verlichting: scheiding van geloof en staat, gelijkheid van man en vrouw, het recht op zelfbeschikking, de vrijheid van meningsuiting en godsdienst, de scheiding der machten... Hier in België leven we volgens de wetten die democratisch gestemd zijn in ons parlement, niet volgens religieuze voorschriften. Evident.

Idioten

Tegenover idioten zoals de partijleden van ISLAM is iedereen dan ook eensgezind: de Grondwet en haar Verlichte principes moeten worden nageleefd. Maar ik moet helaas vaststellen dat vele politici en burgers niet altijd even stellig en rechtlijnig zijn wat dat betreft. Onze Grondwet is nochtans geen 3-Suisse catalogus waaruit je principes kan kiezen die op een bepaald moment in je politiek kraam passen. Nee, het is een één en ondeelbaar geheel.

Twee en half jaar geleden lanceerde ik in de Kamercommissie Grondwet een initiatief om die fundamentele principes een belangrijker plaats te geven in onze Grondwet. Het zijn volgens mij de spelregels die iedereen moet

aanvaarden en respecteren als we op een harmonieuze manier willen samenleven. Vandaag zijn die spelregels niet altijd even duidelijk. Zo zien we dat er gescheiden zwemuren worden georganiseerd voor mannen en vrouwen in publieke zwembaden. Hierover is veel minder ophef. Nochtans is dit toch even verwerpelijk als segregatie op de bus? Ook de discussie over het dragen van levensbeschouwelijke uiterlijke kentekens in een ambtenarenfunctie waarbij je in contact komt met de burger, is vandaag niet beslecht. Je draagt toch geen t-shirt van Groen of Greenpeace als contactpersoon op de dienst Ruimtelijke Ordening?

Dwaze voorstellen

Alle kruistekens werden jaren geleden verwijderd uit de rechtszalen. Maar een hoofddoek moet kunnen? Ook de plaats van religie in het onderwijs staat ter discussie. Willen we echt dat onze kinderen gesegregeerd school lopen in aparte joodse, moslim, katholieke of staatscholen? Is het niet beter godsdienstlessen te vervangen door één gemeenschappelijk vak LEF? In de terreurzomer van 2016 vlogen ons trouwens vele N-VA-voorstellen om de oren die haaks staan op fundamentele rechtsprincipes. Denk aan het gewapend bestuur waarbij burgemeesters geradicaliseerden kunnen opsluiten zonder rechterlijke toets, het dwaze boerkini-verbod of het verregaand inperken van de vrijheid van meningsuiting...

Velen worstelen dus nog met de fundamentele principes van de Verlichting en passen ze niet allemaal even consequent toe. Ik stel

voor om dat wel te doen. Laten we ze vooraan plaatsen in onze Grondwet in een preambule. Laten we de scheiding van geloof en staat expliciet in onze belangrijkste wet inschrijven. Wetten moeten immers altijd primeren op religieuze voorschriften. Dat zijn twee concrete voorstellen die ik neerlegde in de commissie Grondwet.

Ik reik in de eerste plaats de hand naar N-VA en CD&V. Terecht veroordeelden zij streng de knotsgekke voorstellen van ISLAM, maar tot op vandaag staan ze als enige partijen nog altijd weigerachtig tegen een versterking van de Grondwet in die zin. “Luister naar mijn woorden, kijk niet naar mijn daden.” Politici moeten zich niet alleen profileren in de pers, maar ook de discussie ten gronde voeren waar het hoort. Dat is in de commissie Grondwet waar binnenkort artikelen voor herziening moeten vatbaar verklaard worden.

Versterking

Een versterking van onze Grondwet zou het samen leven van ons allemaal ten goede komen. Of we nu hier geboren zijn, of van de andere kant van de wereld afkomstig zijn. De Grondwet is de beste garantie voor de vrijwaring van onze individuele rechten en vrijheden. Maar ze is ook de beste garantie tegen een partij als ISLAM die het recht heeft op gekke of extreme meningen, maar die nooit haar programma in de praktijk zal kunnen omzetten. Daar zorgt onze Grondwet wel voor. Een verbod zoals staatssecretaris Francken voorstelt? Dat lijkt me vooral een overbodig en onhaalbaar voorstel voor de achterban. •